

**DROŠĀKAI
SABIEDRĪBAI**

20

Valsts probācijas
dienests

PUBLISKAIS PĀRSKATS | 2022

SATURS

PRIEKŠVārds.....	3
PAMATINFORMĀCIJA	5
DIENESTA STRUKTŪRA	5
FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	6
VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVĪTES IZVĒRTĒJUMS	6
DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI	7
KRIMINĀLSODS – SABIEDRISKAIS DARBS	8
AUDZINOŠA RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKLIS – SABIEDRISKAIS DARBS	8
IZVĒRTĒŠANAS ZIŅOJUMS	9
UZRAUDŽĪBA	10
IZLĪGUMA PROCESA ORGANIZĒŠANA, VADĪŠANA UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	12
PROBĀCIJAS PROGRAMMAS	13
DIENESTA VEIKTIE UN PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI	13
DIENESTA ĪSTENOTIE PROJEKTI	14
PĀRSKATA GADĀ ĪSTENOTĀS JAUNĀS POLITIKAS INICIATĪVAS	15
IESTĀDES VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMAS EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI	15
DIENESTA PERSONĀLS	15
DIENESTA KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU.....	16
SABIEDRISKĀS ATTIECĪBAS.....	16
SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU.....	17
BŪTISKĀKIE SASNIEGUMI 2022.GADĀ UN 2023.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	17
BŪTISKĀKIE SASNIEGUMI 2022.GADĀ.....	17
2023.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	18

PRIEKŠVārds

Valsts probācijas dienests (Dienests) ir mūsdienīga sodu izpildes institūcija, kas izpilda aptuveni 70% no Latvijā piemērotajiem kriminālsodiem, kā arī ar starpnieka palīdzību īsteno izlīguma procesu starp cietušo un likumpārkāpēju visās krimināltiesiskajās stadijās un veicina taisnīguma atjaunošanas jomas attīstību Latvijā. Divtūkstošo gadu sākumā Dienests tika veidots, lai mūsu valsts kriminālsodu izpildes sistēmu padarītu efektīvāku, gudrāku, attīstot alternatīvas brīvības atņemšanas sodam (cietumam), un Dienests joprojām neatlaidīgi turpina strādāt šajā virzienā.

Cilvēkus, ar kuriem mums jāstrādā, mēs saucam par probācijas klientiem, nevis notiesātajiem. Tas ir attieksmes jautājums. Visupirms viņi ir cilvēki ar saviem dzīvesstāstiem un vajadzībām, nevis likumpārkāpēji. Vienlaikus mūsu īstenais klients ir Latvijas sabiedrība, kurai sniedzam drošākas sabiedrības pakalpojumu, kas iespējams tieši pateicoties šai attieksmei. Dienesta speciālisti ne tikai ierobežo probācijas klienta brīvību,

kontrolē uzvedību un sniedz atbalstu dažāda rakstura sociālp psiholoģisku problēmu risināšanai, bet arī tic ikviena cilvēka spējai īstenot pārmaiņas savā dzīvē, dod cerību un attīsta motivāciju labai dzīvei, palīdz atklāt jaunas perspektīvas un iespējas to realizēšanai, nenodarot kaitējumu citiem cilvēkiem. Mēs to saucam par probācijas klientu sociālo iekļaušanu, ko uzskatām par saprātīgāko risinājumu noziedzības mazināšanai valstī.

Pārskata gadā Dienests pakāpeniski atcēla COVID-19 pandēmijas laikā ieviestos darbības ierobežojumus un līdz gada beigām pilnībā atjaunoja funkciju īstenošanu klātienē. Vienlaikus jāatzīmē, ka pandēmijas laikā īstenotais tehnoloģiskās attīstības izrāviens ir atstājis paliekošu pozitīvu ietekmi uz Dienesta darbību un ieviestos tehnoloģiskos risinājumus Dienests turpinās izmantot arī turpmāk, lai nodrošinātu pēc iespējas augstāku darbības efektivitāti. Piemēram, lai paplašinātu uzvedības korekcijas pakalpojumu pieejamību probācijas klientiem, papildus probācijas programmu īstenošanai klātienē tās noteiktā apjomā paredzēts turpināt īstenot arī attālināti.

Kopējais probācijas klientu skaits gada laikā ir saglabājies gandrīz nemainīgs, bet ir novērojamas izmaiņas probācijas klientu struktūrā. Proti, turpina būtiski pieaugt probācijas klientu skaits sabiedriskā darba funkcijā un samazināties uzraudzības funkcijā, ko Dienests vērtē kā nevēlamu tendenci, ņemot vērā ierobežoto resocializācijas līdzekļu klāstu, kas pieejami probācijas klientiem sabiedriskā darba izpildes ietvaros. Probācijas klientiem ar dažāda veida atkarību, psihiskās veselības, vardarbīgas, antisociālas uzvedības problēmām piemērotāka būtu Dienesta īstenotā uzraudzības funkcija, lai efektīvāk nodrošinātu viņu sociālo iekļaušanos un atturēšanos no jaunu likumpārkāpumu izdarīšanas, jo tās ietvaros Dienests var nodrošināt kompleksu intervenču īstenošanu - uzvedības korekcija, atbalsts un kontrole. Pozitīvi vērtējams, ka nedaudz palielinājies Dienestam pieprasīto un sagatavoto izvērtēšanas ziņojumu skaits par probācijas klientiem un īstenoto izlīguma procesu skaits. Skaidrojošā darba turpināšana tiesnešiem, prokuroriem un citiem sadarbības partneriem saglabāsies kā Dienesta prioritāte arī nākotnē.

Pēdējo 15 gadu laikā Dienests ir mērķtiecīgi stiprinājis savu kapacitāti uzraudzīt personas, kuras notiesātas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pret tikumību un dzimumneaizskaramību, tai skaitā sadarbībā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi izstrādājot, pārskata gadā akreditējot un ieviešot jaunas probācijas programmas šai mērķgrupai - "Pārmaiņu ceļš 1" (sabiedrībā) un "Pārmaiņu ceļš 2" (ieslodzījuma vietā). Dienesta iekšējās kapacitātes stiprināšana, inovatīvu metožu ieviešana un sadarbības tīklu tālāka attīstība efektīvam darbam ar šiem un citiem vardarbīgus noziedzīgus nodarījumus, tostarp, vardarbību ģimenē, izdarījušiem probācijas klientiem turpinās būt prioritāra.

2022.gads ir zīmīgs arī ar vairākām izmaiņām tiesību aktos, kas turpmākajos gados būtiski ietekmēs kriminālo justīciju un Dienesta darbībai radīs jaunus izaicinājumus: (1) saistībā ar sociālās uzvedības korekcijas izglītības iestādes "Naukšēni" likvidāciju Dienestam, sākot ar 2023. gadu, ir uzticēts īstenot jaunu funkciju: audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa - probācijas novērošana - izpildi; (2) transportlīdzekļa vadīšanas alkohola reibumā, kas sasniedz 1,5 promiles, kriminalizācija, kas būtiski palielinās kopējo probācijas klientu skaitu un vēl vairāk aktualizēs efektīvu resocializācijas līdzekļu nepieciešamību darbam ar personām, kurām ir atkarību problēmas. Savukārt, aktīva līdzdarbošanās nacionālās bērnu un ģimenes politikas pilnveidošanas procesos, sagatavošanās probācijas novērošanas ieviešanai un vispārējās kapacitātes stiprināšana darbam ar bērniem un jauniešiem bija Dienesta nozīmīgākā tematiskā prioritāte aizvadītajā gadā.

Noslēgumā vēlos uzsvērt, ka pārskata gadā netrūka izaicinājumu arī Dienesta personālvadības jomā, kur nozīmīgākās pārmaiņas bija darba tiesisko attiecību sakārtošana ar nodarbinātajiem, kuru darbs ir saistīts ar īpašu risku un, kuri šajā darbā ir nodarbināti ne mazāk kā 50% no normālā dienas vai nedēļas darba laika, nodrošinot viņiem pāreju no 40 h uz 35 h darba nedēļu. Bija nepieciešams pieņemt darbā papildu nodarbinātos, lai kompensētu zaudēto darba kapacitāti, pārskatīt darba laika organizācijas modeli un uzsākt risināt problēmjautājumus saistībā ar kompensāciju izmaksu nodarbinātajiem par pārstrādāto darba laiku periodā no 2020. gada pavasara līdz 2021. gada noslēgumam.

Ir jāturpina iesāktais darbs, lai Dienesta nodarbinātajiem nodrošinātu konkurētspējīgu atlīdzību un veicinātu viņu profesionālās noturības, labbūtības attīstību. Darbs Dienestā ir izaicinošs. Tas ir saistīts ar paaugstinātiem profesionālās izdegšanas riskiem un šai problēmai ir jāpievērš īpaša uzmanība.

Valsts probācijas dienesta vadītājs
Imants Jurevičius

PAMATINFORMĀCIJA

Dienests ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku tam noteikto funkciju ietvaros. Dienesta juridiskais statuss, funkcijas, uzdevumi, kompetence un tiesības ir noteiktas Valsts probācijas dienesta likumā un Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1010 „Valsts probācijas dienesta nolikums”. Dienesta darbības mērķis ir veicināt sabiedrības drošību, nodrošinot kvalitatīvu Dienesta funkciju īstenošanu.

Dienesta funkcijas

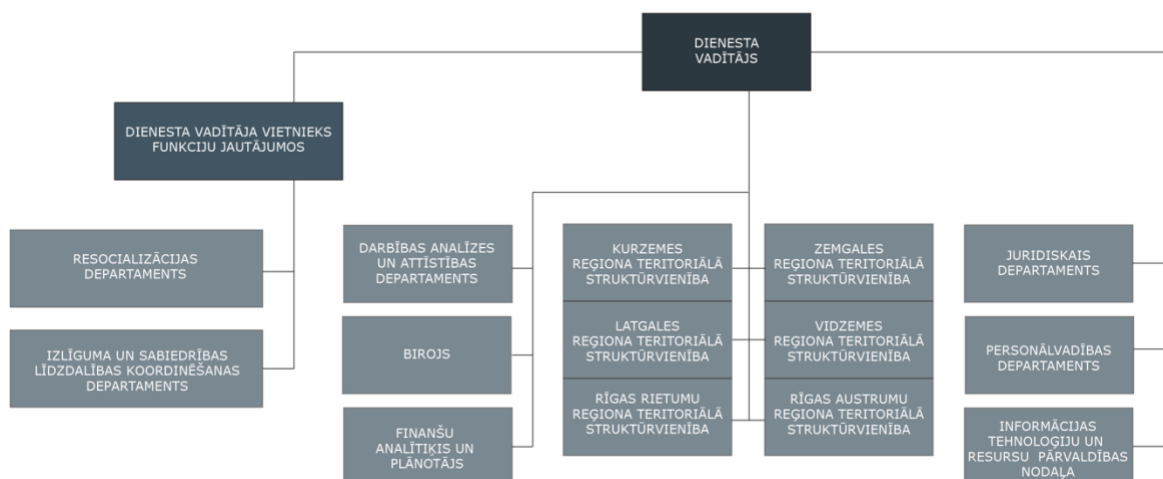
Saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 6. pantu Dienests īsteno šādas funkcijas:

- 1) sniedz izvērtēšanas ziņojumu par probācijas klientu;
- 2) nodrošina probācijas programmu izstrādi un licencētu programmu īstenošanu;
- 3) organizē kriminālsoda – sabiedriskais darbs – izpildi;
- 4) organizē audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildi;
- 5) pārbaudes laikā uzrauga personas, pret kurām izbeigts kriminālprocess, tās nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības;
- 6) pārbaudes laikā uzrauga personas, kuras ir nosacīti notiesātas vai nosacīti pirms termiņa atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm;
- 7) organizē un vada izlīguma procesu kriminālprocesā un lietās par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem;
- 8) nodrošina papildsoda – probācijas uzraudzība – izpildi.

Lai sekmētu darbības mērķa sasniegšanu, Dienests:

- veicina zinātnisko pētniecību probācijas jomā un nodrošina pētījumu rezultātu efektīvu izmantošanu;
- atbilstoši kompetencei izstrādā informatīvos un metodiskos materiālus;
- sniedz mācību metodisko palīdzību un informāciju tiesībsargājošo iestāžu amatpersonām;
- piedalās probācijas speciālistu tālākizglītības mācību programmu izstrādē un īstenošanā;
- atbilstoši kompetencei sniedz priekšlikumus normatīvo aktu izstrādē;
- sagatavo valsts investīciju un starptautisku programmu projektu pieteikumus, kā arī sekmē investīciju programmu īstenošanu;
- piedalās vienotas valsts politikas īstenošanā sociālās atstumtības mazināšanas jomā.

DIENESTA STRUKTŪRA

2022. gadā Dienesta sastāvā ietilpa Dienesta centrālais aparāts, 6 teritoriālās struktūrvienības un 41 teritoriālo struktūrvienību nodaļa.

FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

Pārskata gadā Dienestā tika īstenota budžeta programma (apakšprogramma) 04.03.00 "Probācijas īstenošana"

Pamatbudžeta apakšprogrammas 04.03.00 "Probācijas īstenošana" finanšu resursi

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	9 457 005*	11 268 746	11 249 894
1.1.	Dotācija	9 457 005*	11 268 746	11 249 894
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	9 457 005*	11 268 746	11 249 894
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	9 236 192*	11 268 746	11 249 894
2.1.1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	3 769	3 794	3 769
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1 898	-	-
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	9 230 525*	11 264 952	11 246 125
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	220 813	0	0

Dienesta pamatbudžeta apakšprogrammā 04.03.00 "Probācijas īstenošana" ir iekļauti gan izdevumi Dienesta pamatdarbības nodrošināšanai, gan izdevumi Dienesta darbībai saskaņā ar uzņemtajām starptautiskajām saistībām.

Pārskata gadā pamatbudžeta apakšprogrammas 04.03.00 "Probācijas īstenošana" finanšu līdzekļi 11 249,9 tūkst. eiro apmērā tika izlietoti:

- Dienesta pamatdarbības nodrošināšanai:
 - darbinieku atlīdzībām – 9 400,5 tūkst. eiro apmērā;
 - preču un pakalpojumu iegādei – 1 845,6 tūkst. eiro apmērā.
- Dalības maksas iemaksām šādās starptautiskajās nevalstiskajās organizācijās:
 - "Eiropas Probācijas konfederācija" (*CEP – Confederation of European Probation*) – 3,1 tūkst. eiro apmērā (tika plānots – 3,1 tūkst. eiro).
 - "Eiropas forums taisnīguma atjaunošanai" (*European Forum for Restorative Justice*) – 0,7 tūkst. eiro apmērā (tika plānots – 0,7 tūkst. eiro).

Dienesta pamatdarbības budžeta izmaiņas 2022. gadā:

- par 1 892,7 tūkst. eiro palielinājās atlīdzības izdevumi, saņemot finansējumu, lai stiprinātu Dienesta atlīdzības sistēmu un nodrošinātu nodarbinātajiem konkurētspējīgu atlīdzību, kas ļautu piesaistīt un ilgtermiņā profesionāli attīstīt augsti kvalificētus speciālistus, mazinot darbinieku mainību, kā arī saņemot finansējumu, lai nodrošinātu nodarbināto amatu grupām, kuru darbs ir saistīts ar īpašu risku, atbilstoši Darba likumam pāreju uz normālo saīsināto darba laiku (septiņas stundas dienā un 35 stundas nedēļā);
- par 81,0 tūkst. eiro samazinājās preču un pakalpojumu izdevumi, saņemot finansējumu nomas un nomāto telpu apsaimniekošanas izdevumu pieaugumam un samazinot izdevumus par 2021. gadā datortehnikas iegādei saņemtā finansējuma apmēru.

DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI

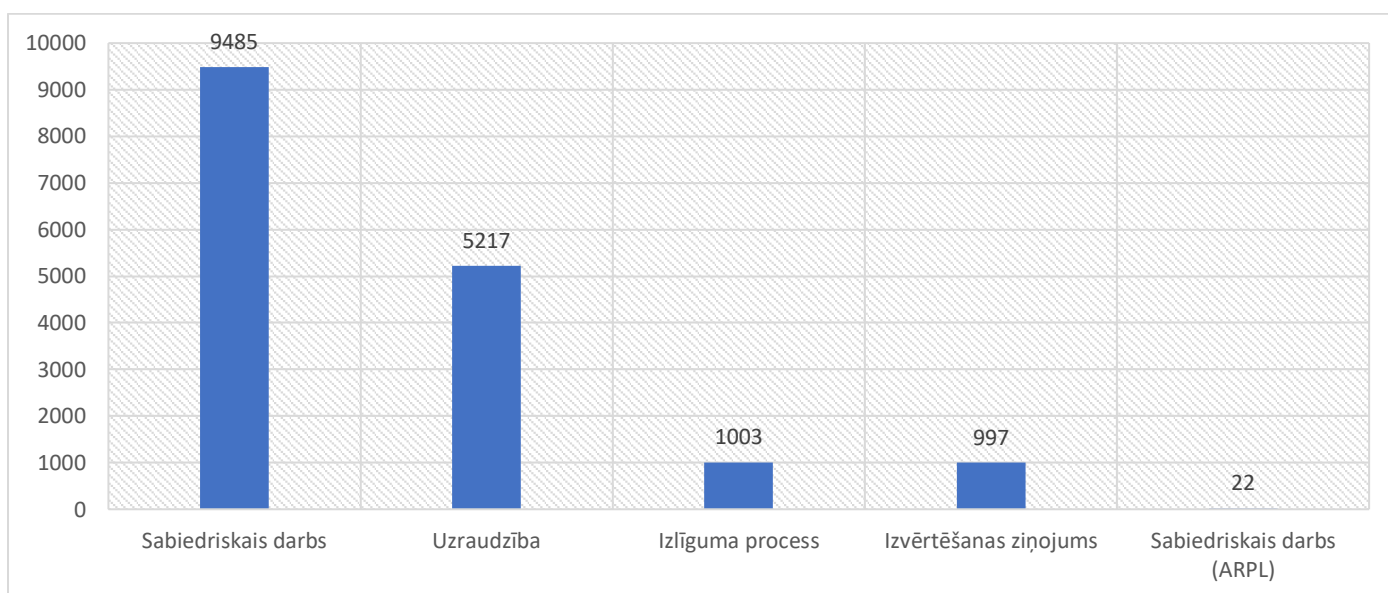
2022. gadā Dienests strādāja ar 16 724 probācijas klientiem (*probācijas klienti, ar kuriem Dienests turpināja darbu no iepriekšējiem gadiem un probācijas klienti, ar kuriem Dienests uzsāka darbu pārskata gadā*). No tiem 25 % bija bērni un jaunieši (6 % vecumā no 11 – 17 gadiem un 19 % vecumā no 18 - 25 gadiem). Savukārt uzsāka darbu Dienests ar 9991 probācijas klientu.

Krimināllikuma pants	Noziedzīgais nodarījums	%
180.pants	Zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā	12 %
262.pants	Transportlīdzekļa vadīšana alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē	11 %
253. ¹ pants	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana realizācijas nolūkā un neatļauta realizēšana	6 %
175.pants	Zādzība	6 %
253.pants	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana	5 %
185.pants	Mantas tīša iznīcināšana un bojāšana	5 %
170.pants	Izvairīšanās no uzturēšanas	5 %
312.pants	Izvairīšanās no tiesas nolēmuma pildīšanas	4 %
176.pants	Laupīšana	3 %
125.pants	Tīšs smags miesas bojājums	2 %
Citi panti		41 %

Probācijas klientu, ar kuriem Dienests uzsāka darbu 2022. gadā, sadalījums pēc izdarītā noziedzīgā nodarījuma

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī 2022. gadā lielākais probācijas klientu skaits bija kriminālsoda – sabiedriskais darbs – un uzraudzības funkcijās. Gan kopējo probācijas klientu skaitu, gan probācijas klientu skaitu katrā Dienesta funkcijā ik gadu ietekmē vairāki savstarpēji saistīti faktori – demogrāfiskā situācija, sociāli ekonomiskie faktori, izmaiņas kriminālsodu politikā, Dienesta darba efektivitāte u.c.

Izmaksas uz vienu probācijas klientu dienā 2022. gadā bija 2.66 eiro.

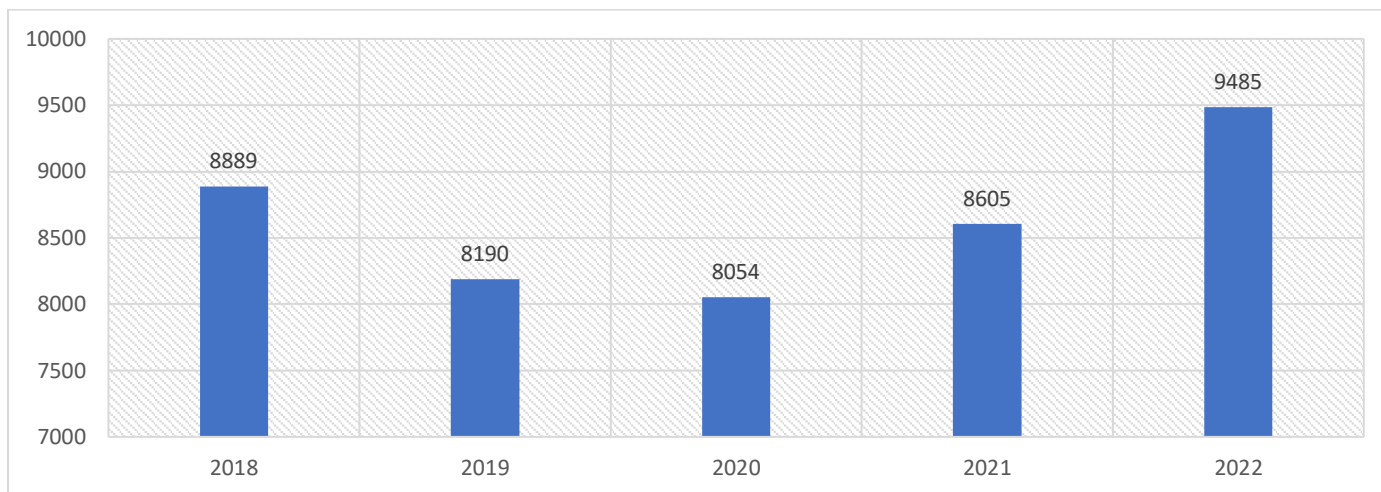
Probācijas klientu skaits, ar kuriem Dienests strādāja 2022. gadā

KRIMINĀLSODS – SABIEDRISKAIS DARBS

Sabiedriskais darbs ir viens no sabiedrībā izciešamajiem kriminālsodiem, kura laikā personu iesaista tās vecumam, psiholoģiskajām īpašībām, fiziskajām spējām un attīstības līmenim piemērotos sabiedrībai nepieciešamos darbos no pamatdarba vai mācībām brīvajā laikā un bez atlīdzības.

Plašāk par sabiedrisko darbu: <https://www.vpd.gov.lv/lv/sabiedriskais-darbs>

2022. gadā sabiedriskā darba izpilde tika organizēta 9485 probācijas klientiem (no tiem 240 bija bērni vecumā no 14 līdz 18 gadiem un 1906 jaunieši vecumā no 18 līdz 25 gadiem).

Probācijas klientu skaits sabiedriskā darba jomā

2022. gadā kriminālsoda – sabiedriskais darbs – izpildes laikā probācijas klienti nostrādāja 533 051 sabiedriskā darba stundas (t.sk. nepilngadīgie – 9 396). Saskaņā ar minimālās stundas tarifa likmi 2022. gadā probācijas klientu darbs darba devējiem ļāva novirzīt citām vajadzībām vismaz 1 541 589 euro.

Kopumā kopš 2005. gada sabiedriskā darba laikā paveiktie darbi darba devējiem ir ļāvuši citām vajadzībām novirzīt vismaz 15 413 571 euro.

2022. gadā kriminālsods – sabiedriskais darbs – visbiežāk ir piemērots par :

- Krimināllikuma 262. pantu (transportlīdzekļa vadīšana alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē);
- Krimināllikuma 180. pantu (zādzība, krāpšana un piesavināšanās nelielā apmērā);
- Krimināllikuma 170. pantu (izvairīšanās no uzturēšanas);
- Krimināllikuma 312. pantu (izvairīšanās no tiesas nolēmuma pildīšanas).

Darba devēji kriminālsoda – sabiedriskais darbs – un audzinošā rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildē

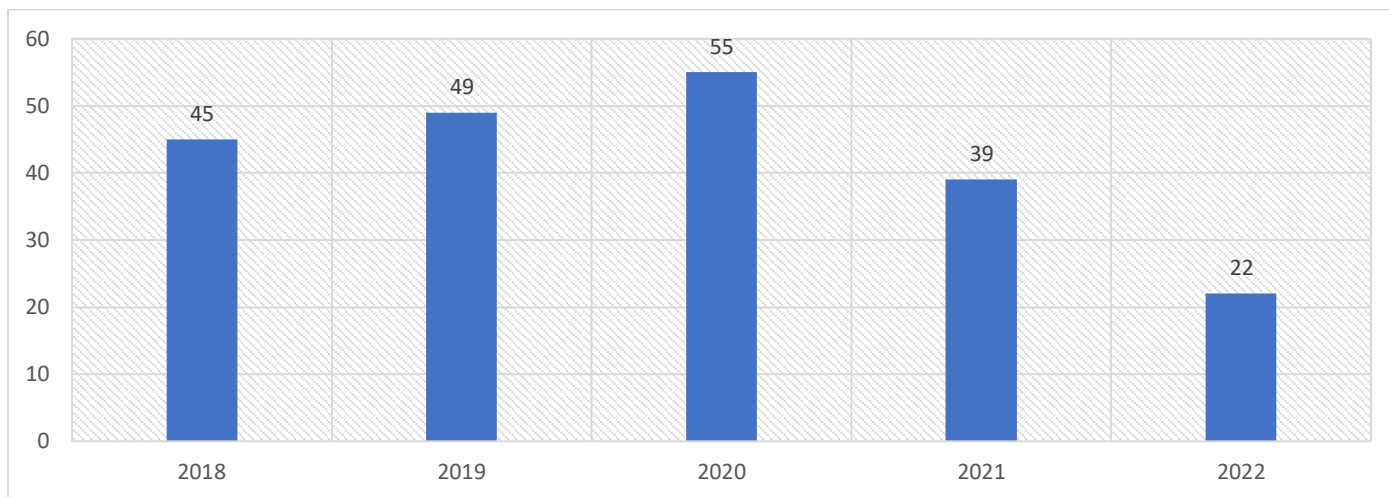
Dienests ir noslēdzis 950 līgumus ar sadarbības partneriem (valsts un pašvaldību institūcijas, reliģiskās un nevalstiskās organizācijas) par probācijas klientu nodarbināšanu sabiedriskajā darbā.

AUDZINOŠĀ RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKLIS – SABIEDRISKAIS DARBS

Sabiedriskais darbs ir viens no audzinošā rakstura piespiedu līdzekļiem, kuru persona izcieš no mācībām vai pamatdarba brīvajā laikā savas dzīvesvietas apvidū, bez atlīdzības veicot sabiedriski derīgu darbu. Šo audzinošā rakstura piespiedu līdzekli var piemērot bērniem vecumā no 11 līdz 18 gadiem, ja bērns ir izdarījis tādu nodarījumu, par kuru likumā paredzēta kriminālatbildība.

Plašāk par sabiedrisko darbu: <https://www.vpd.gov.lv/lv/sabiedriskais-darbs-arpl>

2022. gadā audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpilde tika organizēta 22 probācijas klientiem.

Probācijas klientu skaits audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – jomā

2022. gadā audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs – visbiežāk ir piemērots par:

- Krimināllikuma 175. pantu (zādzība);
- Krimināllikuma 180. pantu (zādzība, krāpšana un piesavināšanās nelielā apmērā);
- Krimināllikuma 185. pantu (mantas tīša iznīcināšana, bojāšana);
- Krimināllikuma 176. pantu (laupīšana).

2022. gada laikā probācijas klienti, kuriem tika piemērots audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs, nostrādāja 250 stundas. Sabiedriskā darba izpildes laikā probācijas klientiem bija iespēja apgūt un pielietot sociālās prasmes, kā arī veidot izpratni par noderīgu un jēgpilnu laika pavadīšanu.

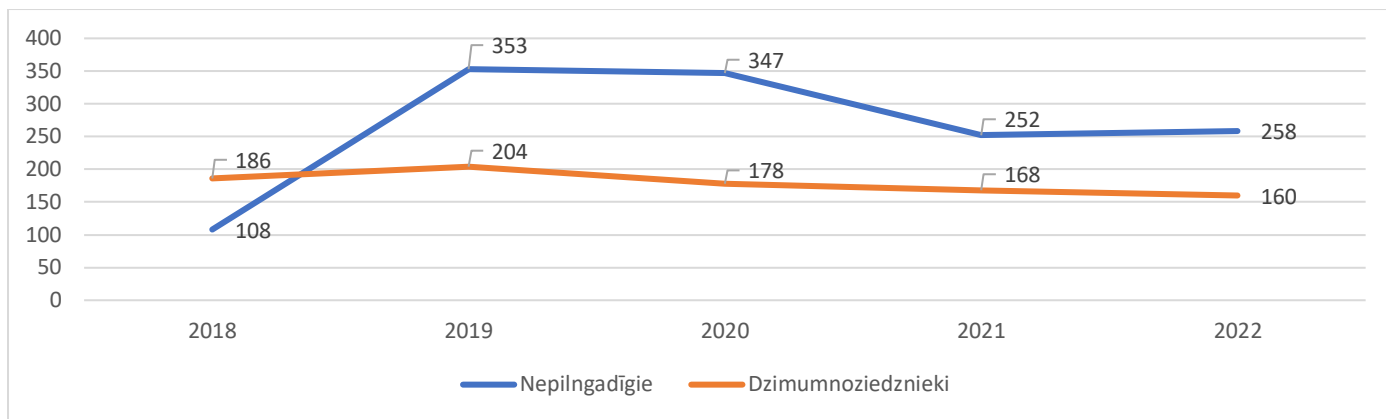
IZVĒRTĒŠANAS ZIŅOJUMS

Izvērtēšanas ziņojuma mērķis ir sniegt vispusīgu, objektīvu un ar faktiem pamatotu informāciju par probācijas klientu, uz kuru balstoties tiks izlemts jautājums par probācijas klientam nosakāmo sodu vai par probācijas klienta nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas. Izvērtēšanas ziņojums ir nozīmīgs līdzeklis arī cietušā interešu ievērošanā. Izvērtējot noziedzīgā nodarījuma smagumu un bīstamību, uzklusot cietušā viedokli, notiesātajam iespējams noteikt pienākumus, kuri vērsti uz cietušā interešu ievērošanu un aizsardzību.

Plašāk par izvērtēšanas ziņojumu: <https://www.vpd.gov.lv/lv/izvertesanas-zinojums>

2022. gadā Dienestam kopumā tika pieprasīti 997 izvērtēšanas ziņojumi, no kuriem 43 pieprasījusi tiesa, 510 – prokurors un 444 – brīvības atņemšanas iestādes administrācija.

Kriminālprocesa likumā prokuroram kā procesa virzītājam noteikts pienākums Dienestam pieprasīt izvērtēšanas ziņojumu par personu, kura apsūdzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kā arī par nepilngadīgo, kurš apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. 2022. gadā no prokurora vai tiesas Dienestā tika saņemti 160 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumi par personām, kuras apsūdzētas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kā arī 258 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumi par nepilngadīgajiem apsūdzētajiem.

No tiesas vai prokurora saņemto izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita dinamika par nepilngadīgajiem un personām, kuras veikušas dzimumnoziedzumu

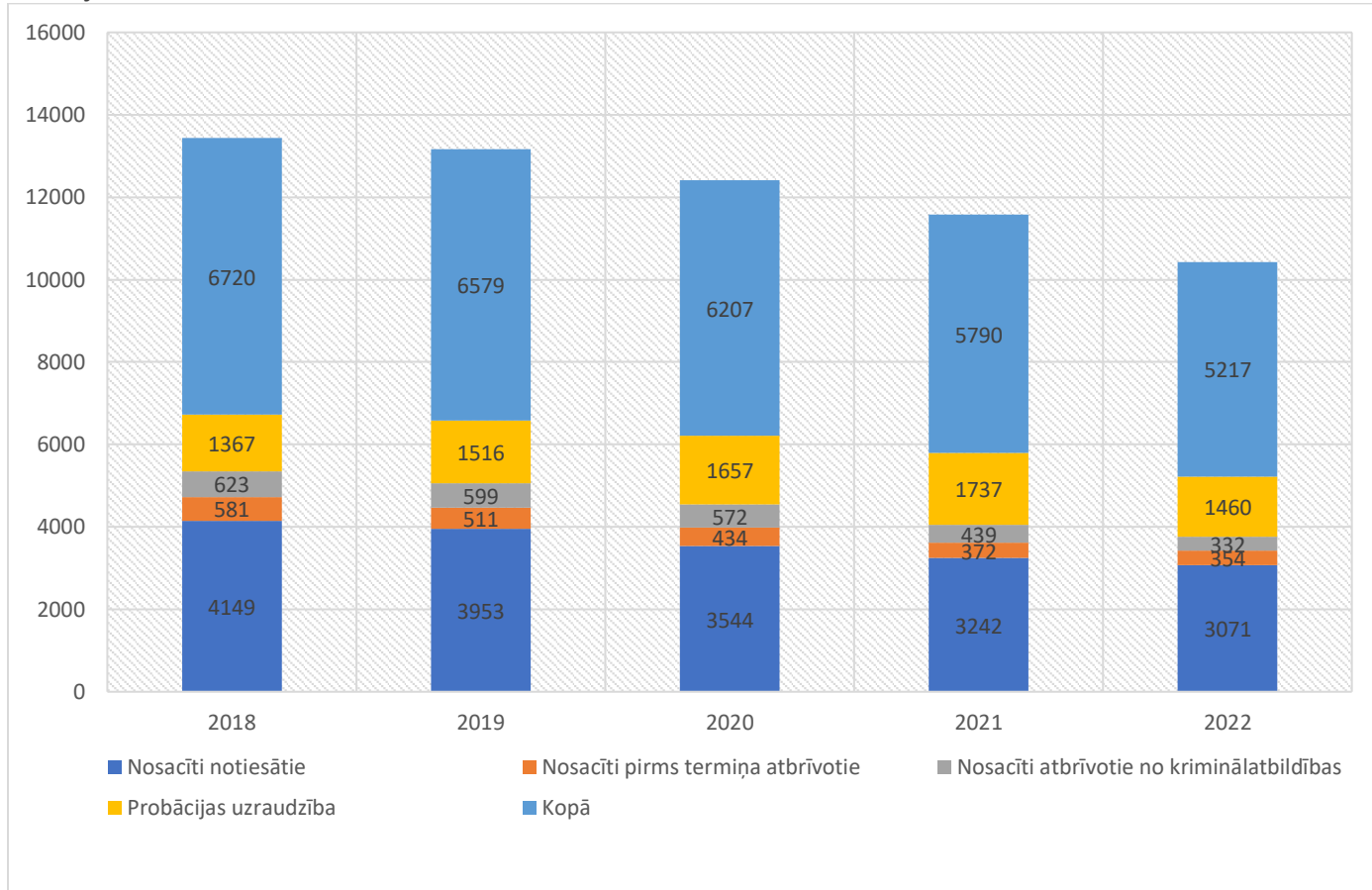
2022. gadā Dienests saņēma 177 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumus no brīvības atņemšanas iestādēm par notiesātajiem, kuri pretendē uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu. 86 gadījumos Dienests atbalstīja personas nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu.

UZRAUDZĪBA

Dienests uzrauga nosacīti no kriminālatbildības atbrīvotas, nosacīti notiesātas, nosacīti pirmstermiņa no brīvības atņemšanas soda izciešanas atbrīvotas personas, t.sk. ar elektronisko uzraudzību, un personas, kurām ir piemērota probācijas uzraudzība. Uzraudzības ietvaros personu iesaista tās vecumam, psiholoģiskajām īpašībām un attīstības līmenim piemērotos sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas pasākumos.

Plašāk par uzraudzību: <https://www.vpd.gov.lv/lv/uzraudziba>

2022. gadā Dienests uzraudzības jomā strādāja ar 5217 probācijas klientiem. No tiem 98% ievēroja uzraudzības nosacījumus.

Probācijas klientu, ar kuriem Dienests strādāja uzraudzības jomā, skaita dinamika

Lai risinātu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas cēloņus un atturētu probācijas klientus no atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, uzraudzības laikā Dienests probācijas klientiem var noteikt 12 pienākumus.

2022. gadā visbiežāk tika noteikts pienākums:

Pienākums	%
Piedalīties vienā vai vairākās probācijas programmās	25 %
Ievērot aizliegumu lietot alkoholu, narkotiskās vai citas apreibinošās vielas	23 %
Kriminogēna rakstura problēmu risināšanai apmeklēt Dienesta norādīto speciālistu, ja probācijas klients piekrīt apmaksāt ar šādu apmeklējumu saistītos papildu izdevumus vai tas nerada papildu izdevumus, un pildīt speciālista norādījumus	21 %
Pildīt Dienesta norādījumus, kas vērsti uz legālu iztikas līdzekļu gūšanu vai sadzīves jautājumu risināšanu sociāli pieņemamā veidā	17 %
Ievērot aizliegumu atstāt dzīvesvietu noteiktā diennakts laikā	9 %

Probācijas klientiem noteikto pienākumu īpatsvars 2022.gadā

Elektroniskā uzraudzība

Elektroniskā uzraudzība saskaņā ar Krimināllikumā ietverto definīciju ir intensīvas kontroles pasākumi, kurus nosaka tiesa uz laiku no viena mēneša līdz divpadsmit mēnešiem, lai ierobežotu notiesātā brīvu pārvietošanos. Lai īstenotu elektronisko uzraudzību, pie notiesātā ķermeņa piestiprina elektronisku ierīci, kas ļauj kontrolēt viņa atrašanos noteiktā vietā un laikā. 2022. gadā Dienests nodrošināja elektronisko uzraudzību 85 probācijas klientiem. Kopumā no 2015. gada elektroniskā uzraudzība īstenota 458 notiesātajiem. 95,5% gadījumu pārbaudes laikā elektroniskā uzraudzība pabeigta veiksmīgi (Dienests nav vērsies tiesā ar lūgumu aizstāt neizciesto soda daļu). Vidēji 80% probācijas klientu jau pirmajā elektroniskās uzraudzības mēnesī nodibina darba tiesiskās attiecības, tādējādi nodrošinot sev iztiku un maksājot nodokļus.

Personu, kuras notiesātas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pret tikumību un dzimumneaizskaramību, uzraudzība

Viena no probācijas klientu kategorijām, kuru uzraudzību nodrošina Dienests, ir probācijas klienti, kuru aktuālā vai kāda no iepriekšējām sodāmībām ir saistīta ar dzimumnozieguma izdarīšanu. 2022. gadā Dienesta uzraudzībā bija 358 šādi probācijas klienti (no tiem 207 sodīti par noziedzīgu nodarījumu, kurā ir identificēts upuris – bērns vai pieaugušais, kurš seksuālās attiecībās ir iesaistīts pret savu gribu un 151 sodīts par noziedzīgu nodarījumu, kurā nav identificēts upuris, piemēram, neatļauta pornogrāfisku materiālu glabāšana, vai noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kurā nav seksuāla motīva, piemēram, sutenerisms).

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (<https://www.vpd.gov.lv/lv/uzraudziba>)

Dienests probācijas klientiem uzraudzības ietvaros līdzfinansē sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, kas ir saistīti ar probācijas klienta uzturēšanos sociālās rehabilitācijas institūcijā un sociālās rehabilitācijas pasākumu nodrošināšanu, piemēram, sociālās funkcionēšanas prasmju uzturēšanu un attīstīšanu, atbalstu darba iemaņu apgūšanā, speciālistu konsultācijas u.c. pasākumus. Primāri iespēja saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus tiek piedāvāta probācijas klientiem, kas tiek atbrīvoti no brīvības atņemšanas iestādes un kam ir nepieciešama izmitināšana. 2022. gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tika līdzfinansēti 16 probācijas klientiem.

Starpinstitūciju sadarbība (<https://www.vpd.gov.lv/lv/stis>)

2015. gada 23. novembrī starp Dienestu, Ieslodzījuma vietu pārvaldi un Valsts policiju noslēgta starpresoru vienošanās "Par sadarbību atkārtotu noziedzīgu nodarījumu pret tikumību un dzimumneaizskaramību izdarīšanas novēršanai". Tās mērķis ir veicināt operatīvu informācijas apmaiņu un kopīgi noteikt vajadzības un riskus, kuri jārisina notiesātās personas lietā, lai pēc iespējas novērstu jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanas riskus. 2021. gada 14. jūlijā šai starpresoru vienošanās pievienojās arī Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija, lai līdzdarbotos gadījumos, kad sanāksmes tiek organizētas par nepilngadīgām personām vai, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā cietušais ir nepilngadīgs.

2022. gadā Dienests organizēja 708 starpinstitūcijas sanāksmes, bet Dienests, Ieslodzījuma vietu pārvalde un Valsts policija kopumā organizēja 904 šādas sanāksmes.

IZLĪGUMA PROCESA ORGANIZĒŠANA, VADĪŠANA UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

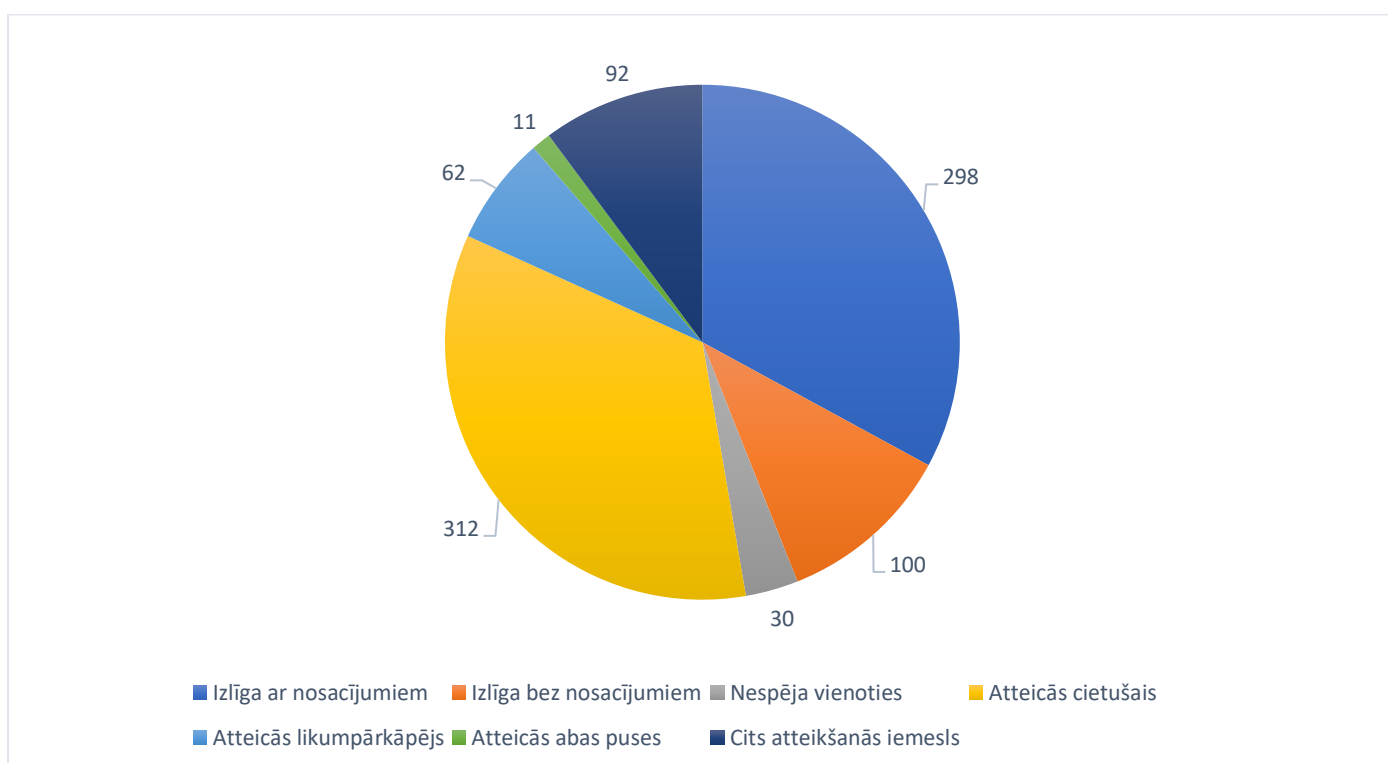
Izlīguma process ir dialogs, kurā brīvprātīgi piedalās cietušais un likumpārkāpējs un kuru vada neitrāla persona – starpnieks (mediators), palīdzot iesaistītajām pusēm vienoties par savstarpēji pieņemamu un taisnīgu risinājumu.

Plašāk par izlīgumu: <https://www.vpd.gov.lv/lv/izliguma-process>

Dienests izlīguma procesa organizēšanu un vadīšanu uzsāka 2005. gadā un kopš šī laika līdz 2022. gadam Dienests ir organizējis un vadījis 15 736 izlīguma procesus.

2022. gadā tika organizēti un vadīti 1003 izlīguma procesi, tostarp 26 % gadījumos izlīguma procesā piedalījās bērni vecumā līdz 17 gadiem, 20 % gadījumos - jaunieši vecumā no 18 līdz 25 gadiem, savukārt pieaugušie no 26 gadiem – 54 % gadījumos.

2022. gadā samazinājās pieprasījumu skaits no procesa virzītājiem (- 24 %), savukārt pieaudzis iesniegumu skaits no personām, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu (+ 42 %), tostarp palielinājās izlīguma procesu skaits (+24%), kas tika organizēti un vadīti soda izpildes laikā.

Izlīguma procesa rezultāti

2022. gadā 109 izlīguma procesus organizēja un vadīja Dienesta sertificētie brīvprātīgie izlīguma starpnieki, savukārt 894 procesus nodrošināja Dienesta amatpersonas.

SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

2022. gadā Dienestā noteikto uzdevumu izpildē līdzdarbojās 118 brīvprātīgā darba veicēji: 75 līdzgaitnieki, 17 atbildīguma un atbalsta apļu brīvprātīgie un 26 sertificēti brīvprātīgie izlīguma starpnieki.

Plašāk par sabiedrības līdzdalības iespējām: <https://www.vpd.gov.lv/lv/brivpratigais-darbs>

2022. gadā līdzgaitniecībā tika iesaistīts 71 probācijas klients, no tiem trīs nepilngadīgi probācijas klienti.

Plašāk par līdzgaitniecību: <https://www.vpd.gov.lv/lv/lidzgaitnieciba>

2022.gadā četri probācijas klienti tika iesaistīti atbildīguma un atbalsta apļos.

Plašāk par atbildīguma un atbalsta apļiem: <https://www.vpd.gov.lv/lv/atbalsta-un-atbildiguma-apli>

PROBĀCIJAS PROGRAMMAS

Probācijas programmu mērķis ir veicināt probācijas klienta integrāciju sabiedrībā, kā arī veicināt klienta spēju apzināties savas domāšanas, attieksmes un uzvedības ietekmi attiecībā uz atkārtotu pārkāpumu veikšanas risku.

Plašāk par probācijas programmām: <https://www.vpd.gov.lv/lv/valsts-probacijas-dienesta-funkcijas>

2022. gadā piecām probācijas programmām tika veikta kvalitātes novērtēšana. Visi veiktie probācijas programmu kvalitātes novērtējumi norāda, ka probācijas programmas ir atbilstošā kvalitātē un tās arī turpmāk var tikt izmantotas darbā ar probācijas klientiem. Šie probācijas programmu kvalitātes novērtējumi ļaus arī pilnveidot esošās probācijas programmas.

2022. gada otrajā ceturksnī, atceļot Covid-19 ierobežojumus, tika atsākta probācijas programmu īstenošana. Probācijas programmas tika īstenotas gan klātienē, gan tiešsaistē (attālināti). 2022. gadā probācijas programmās tika iesaistīti 342 probācijas klienti, no kuriem 61 probācijas klients tika iesaistīts probācijas programmā, kas tika īstenota tiešsaistē. Kopumā probācijas programmās tika iesaistīti 310 vīrieši, 32 sievietes, kā arī astoņi nepilngadīgi bērni un 96 jaunieši vecumā no 18 līdz 25 gadiem.

Jaunas probācijas programmas darbā ar probācijas klientiem, kuri veikuši noziedzīgu nodarījumu pret personas tikumību un dzimumneaizskaramību

- 2022. gada 13. jūnijā Probācijas programmu licencēšanas komisijas sēdē tika apstiprināta licences izsniegšana probācijas programmām "Pārmaiņu ceļš 1" (aizstāj līdz šim sabiedrībā īstenoto probācijas programmu "Temzas ielejas dzimumnoziedznieku grupu darba programma") un "Pārmaiņu ceļš 2" (aizstāj līdz šim ieslodzījuma vietās īstenoto probācijas programmu "Programma seksuālos noziegumus izdarījušo personu monitoringam un uzraudzībai").
- Probācijas programmas "Pārmaiņu ceļš 1" un "Pārmaiņu ceļš 2" izstrāde, atbilstoši mūsdienu prasībām un pielāgošana Latvijas kultūrvidei īstenota Ieslodzījuma vietu pārvaldes Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.9.1.3.0/16/l/001 "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana" 1.4.2. apakšaktivitātes "VPD esošo resocializācijas programmu validitātes izpēte un programmu pilnveidošana" ietvaros. Abas probācijas programmas tika licencētas uz trīs gadiem.

DIENESTA VEIKTIE UN PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI

2022. gadā Dienestā pabeigti divi pētījumi:

- **"Probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs: 2016. gada, 2017.gada un 2018. gada kohortu salīdzinājums".**
Izpēte parādīja, ka vairāk nekā trešajai daļai probācijas klientu trīs gadu periodā tiek ierosināts jauns kriminālprocess par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Kopumā recidīva rādītāji funkciju ietvaros ir sakritīgi ar šo klientu riska novērtējumu. Funkcija ar augstāko riska novērtējumu (probācijas uzraudzība) uzrāda augstākos recidīva rādītājus, funkcija ar zemāko riska vērtējumu (nosacīti atbrīvotie no kriminālatbildības) uzrāda zemākos recidīva rādītājus.
- **"Priekšstati par darbu ar probācijas klientiem un sasniedzamo rezultātu".**
Pētījumā tika secināts, ka kopumā Dienesta nodarbināto priekšstati par darbu ar klientiem, vēlamā sasniedzamo rezultātu darbā ar klientiem un esošo Dienesta pieeju, ir vairāk orientēti uz rehabilitāciju nekā uz sodu.

Dienesta veiktie pētījumi: <https://www.vpd.gov.lv/lv/petijumi>

DIENESTA ĪSTENOTIE PROJEKTI

Eiropas Sociālā fonda projekts “Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū”

Projekta mērķis ir sniegt atbalstu ieslodzītajiem un bijušajiem ieslodzītajiem, piedāvājot specifiskus atbalsta pasākumus, kā arī izstrādājot un īstenojot jaunas atbalsta metodes mērķa grupai, tai skaitā attīstīt brīvprātīgo darbu un aktīvu ģimenes locekļu iesaistīšanu, sekmējot mērķa grupas integrāciju sabiedrībā un veicinot bijušo ieslodzīto iesaistīšanos darba tirgū.

Projektu īsteno ieslodzījuma vietu pārvalde sadarbībā ar Dienestu un Nodarbinātības valsts aģentūru.

Plašāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/eiropas-sociala-fonda-projekts-bijuso-ieslodzito-integracija-sabiedriba-un-darba-tirgu>

Eiropas Sociālā fonda projekts “Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana”

Projekta mērķis ir paaugstināt administratīvo un cilvēkresursu kapacitāti iestādēs, kas īsteno vai ir iesaistītas ieslodzīto un bijušo ieslodzīto resocializācijas pasākumu īstenošanā, kā arī izvērtēt esošo resocializācijas sistēmu, apzināt un praksē ieviest jaunus instrumentus, kas nodrošinās esošās sistēmas efektivitātes paaugstināšanu un, kam būs tieša ietekme uz ieslodzīto un bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū.

Projektu īsteno ieslodzījuma vietu pārvalde sadarbībā ar Dienestu un Nodarbinātības valsts aģentūru.

Plašāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/eiropas-sociala-fonda-projekts-resocializācijas-sistēmas-efektivitātes-paaugstināšana>

Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts “Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana”

Projekta mērķis ir nodrošināt Probācijas klientu uzskaites sistēmas (PLUS) darbību E-lietas programmas kontekstā attiecībā uz Dienesta iesaisti kriminālprocesa virzībā un soda izpildē, samazinot dokumentu plūsmas laiku un uzlabojot Dienesta efektivitāti ar elektronisko risinājumu palīdzību.

Projekta sadarbības partneri: Tiesu administrācija, Ieslodzījuma vietu pārvalde, LR Prokuratūra, Izglītības un zinātnes ministrija, Labklājības ministrijas Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija, Rīgas pašvaldība.

Plašāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/eiropas-reģionālās-attīstības-fonda-projekts-probācijas-klientu-uzskaites-sistēmas-pilnveidošana>

ERASMUS+ programmas projekts “Izpēti savu potenciālu!”

2022. gada 1. janvārī tika uzsākta ERASMUS+ programmas projekta “Izpēti savu potenciālu!” īstenošana. Projekta mērķis ir izstrādāt neformālā izglītībā balstītu metodoloģiju, kas veicinātu gados jaunu notiesāto personu (21 līdz 30 gadu vecumā) sociālo integrāciju, izglītojot, izprotot negatīvās bērnības pieredzes (Adverse Childhood Experiences – ACE), mazinot atkarības un vardarbīgu uzvedību. Līdz šim brīdim ir īstenotas jau trīs starpnacionālās sanāksmes, kā arī viens mācību kurss probācijas speciālistiem, kas īstenots 2022. gada oktobrī. Tā ietvaros probācijas speciālisti no Dienesta un projekta partnerorganizācijām izmēģināja izstrādātās neformālās izglītības metodes, kas paredzētas darbam ar jauniešiem. Otrais mācību kurss ir paredzēts 2023. gada jūnijā. Abos mācībuursos tiks izmēģinātas 30 neformālās izglītības metodes, kas veidos pamata daļu projekta ietvaros izstrādātajā rokasgrāmatā. Tā tiks izstrādāta līdz 2024. gada pavasarim.

Projektu īsteno: Rumānijas nevalstiskā organizācija “Asociația Idei și Proiecte pentru Tineri Activi”, Dienests un Spānijas nevalstiskā organizācija “Red Europea Los Jovenes Importan Ahora”.

PĀRSKATA GADĀ ĪSTENOTĀS JAUNĀS POLITIKAS INICIATĪVAS

2022. gadā Dienestā tika īstenotas divas jaunas politikas iniciatīvas:

- Prioritārā pasākuma "Valsts probācijas dienesta nodarbināto, kuru darbs ir saistīts ar īpašu risku, aizsardzība" ietvaros Dienestam tika piešķirti papildu finanšu līdzekļi 514 534 EUR apmērā, lai, atbilstoši Darba likumam, nodrošinātu Dienesta nodarbināto amatu grupām, kuru darbs ir saistīts ar īpašu risku pāreju uz normālo saīsināto darba laiku (septiņas stundas dienā un 35 stundas nedēļā) un izveidotu papildu 20 amata vietas.
- Prioritārā pasākuma "Valsts probācijas dienesta nodarbināto atlīdzības pieaugums" ietvaros Dienestam tika piešķirti papildu finanšu līdzekļi 1 397 425 EUR apmērā, lai nodrošinātu nodarbinātajiem konkurētspējīgu atlīdzību, kas ļautu piesaistīt un ilgtermiņā profesionāli attīstīt augsti kvalificētus speciālistus, mazinot darbinieku mainību un veicinot investīcijas personālvadības procesos.

IESTĀDES VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMAS EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

Funkciju īstenošanas kvalitātes pārbaudes sistēma

2022. gada tika pilnveidota funkciju īstenošanas kvalitātes pārbaudes sistēma (kvalitātes monitoringa sistēma), kas ļauj:

- izvērtēt funkciju īstenošanas kvalitāti;
- savlaicīgi identificēt, analizēt un novērst cēloņus, kas negatīvi ietekmē funkciju īstenošanas kvalitāti;
- izvērtēt nodarbināto zināšanas, prasmes un kompetences;
- mērķtiecīgi plānot nodarbināto mācību, attīstības, profesionālās pilnveides un nodarbinātajiem nepieciešamos atbalsta pasākumus.

Kvalitātes monitoringa ietvaros tiek izmantots speciāli izveidots informācijas tehnoloģiju risinājums, kas ir integrēts Probācijas klientu uzskaites sistēmā "PLUS". "PLUS" ir Dienesta nodarbināto darba vide, kurā tiek iekļauta visa informācija par funkciju īstenošanu un darbu ar probācijas klientiem.

Nodarbināto slodzes monitorēšanas sistēmas pilnveide

Lai nodrošinātu vienmērīgu Dienesta nodarbināto slodzes sadalījumu teritoriālo struktūrvienību nodaļās, Dienestā kopš 2007. gada ir ieviesta nodarbināto slodzes aprēķināšanas un monitorēšanas sistēma, kas ir balstīta uz nodarbināto darba procesu hronometrāžu katrā Dienesta funkcijā. Pārskata gadā tā tika pilnveidota. Sistēma ir integrēta Probācijas klientu uzskaites sistēmā "PLUS", kas nodrošina automātisku aprēķina veikšanu (automatizēta datu ievade bez cilvēkresursu patēriņa). Tā ļauj operatīvi monitorēt nodarbināto noslodzi un organizēt nodarbināto noslodzes izlīdzināšanas pasākumus.

Risku reģistrs un risku vadības plāns

2022. gadā Dienestā tika pilnveidots risku reģistrs un risku vadības plāns.

DIENESTA PERSONĀLS

2022. gada laikā amata vietu^z skaits Dienestā tika palielināts par 23 amata vietām, līdz ar to 2022. gada 31. decembrī kopējais amata vietu skaits Dienestā bija 422 amata vietas.

Vidējais nodarbināto skaits Dienestā 2022. gadā – 405 nodarbinātie.

2022. gada 31. decembrī tiesiskās (darba un civildienesta) attiecības Dienestā bija spēkā ar 425 nodarbinātajiem.

Izglītības līmenis	Skaitis
Vidējā/vidējā profesionālā:	11
1.līmeņa augstākā	5
Bakalaura grāds	252
Maģistra grāds	155
Doktora grāds	2

Apgūtās izglītības programmas (nodarbinātais var būt apguvis vairākas programmas):	Skaitis
Tiesību zinātne	117
Sociālais darbs	66
Pedagoģija	64
Psiholoģija	47
Cita (uzņēmējdarbība, sabiedriskās attiecības, IT, u.c.)	131

2022. gadā Dienesta personāla rotācijas koeficients, kas norāda, par cik procentiem gada laikā ir nomainījies personāls, bija 22%. Salīdzinot ar 2021. gadu, personāla rotācijas koeficients ir samazinājies par 2%.

Personāla iedalījums vecuma grupās	Kopā
Līdz 29 gadiem	25
30-39 gadi	140
40-49 gadi	116
50-59 gadi	109
60 un vairāk gadi	35

Personāla iedalījums pēc dzimuma	Skaitis
Vīrieši	68
Sievietes	357

Vidējais vecums Dienesta nodarbināto vidū 2022. gadā bija 44 gadi.

**papildus 20 amata vietas, lai ieviestu 35 stundu darba nedēļu nodarbinātajiem, kuru darbs ir saistīts ar īpašu risku.*

Dienesta personāla mācības

Dienesta mācību pamatbūtība – darba vidē balstītas mācības, kas sekmē nodarbināto precīzu darba pienākumu veikšanu, pamatā – darbu ar Dienesta klientiem. 2022. gadā ir palielinājies Dienesta īstenoto mācību un profesionālo atbalsta pasākumu dalībnieku skaits. Kopumā Dienesta nodarbinātie piedalījušies vairāk kā 150 dažādos mācību un profesionālā atbalsta pasākumos. 63% pasākumu norisinājās tiešsaistē. Pārskata gadā Dienesta e-mācību vidē "Moodle" esošo kursu pieeja tika nodrošināta arī sadarbības partneriem – leslodzījuma vietu pārvaldes nodarbinātajiem, tādējādi sekmējot starpinstitūciju sadarbību un vienotas darba prakses ieviešanu.

DIENESTA KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

SABIEDRISKĀS ATTIECĪBAS

No 2022. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim Dienests piedalījās ziņu materiālu/sižetu veidošanā, kas saistīti ar probācijas jomu un sabiedrības drošību plašākā izpratnē. 2022. gadā plašsaziņas līdzekļos tika uzskaitītas 694 publikācijas par Dienestu (atslēgas vārds "Valsts probācijas dienests"). Visa Dienesta komunikācija pārskata gadā sasniedza 23,7 miljonus lielu auditoriju, savukārt publicitātes efektivitātes indekss bija 26,9. Dati apkopoti ar LETA mediju monitoringa rīku "Station".

SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Konsultatīvās padomes

Lai sekmētu institūciju optimālu sadarbību vienotas politikas īstenošanā probācijas jomā, Dienests saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 20. pantu un Ministru kabineta 2022. gada 20. decembra noteikumiem Nr. 814 "Valsts probācijas dienesta konsultatīvo padomju un to apakšpadomju darbības noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi) sasauca un organizēja Dienesta Konsultatīvās padomes. Konsultatīvo padomju sastāvā tiek iekļauti arī nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Plašāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/konsultativa-padome>

Sabiedriskais darbs

Lai veicinātu sabiedrības iesaisti Dienesta funkciju īstenošanā un sociāli atbildīgu darba devēju piesaisti kriminālsoda – sabiedriskais darbs – un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildes ietvaros, Dienests aktīvi sadarbojas ar reliģiskajām un nevalstiskajām organizācijām un ir noslēdzis 245 līgumus par probācijas klientu nodarbināšanu sabiedriskajā darbā.

Uzraudzība

Īstenojot uzraudzības funkciju, Dienests sadarbojas ar nevalstisko sektoru Dienesta nodarbināto zināšanu pilnveidošanā un probācijas klientu nodrošināšanā ar pakalpojumiem, t.sk., sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem. 2022. gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumus nodrošināja astoņas nevalstiskās organizācijas.

Sadarbības memorandi ar NVO

Lai veicinātu pilsoniskās sabiedrības ieguldījumu noziedzības mazināšanā un sociāli atstumto personu iekļaušanu sabiedrībā, Dienests slēdz sadarbības memorandus ar nevalstiskajām organizācijām. Šobrīd ir noslēgti desmit sadarbības memorandi. 2022. gadā sadarbības memorands tika noslēgts ar Svētā Lūkas atbalsta biedrību.

Dienesta noslēgtie sadarbības memorandi ar nevalstiskajām organizācijām: <https://www.vpd.gov.lv/lv/sadarbibas-memorandi-0>

BŪTISKĀKIE SASNIEGUMI 2022.GADĀ UN 2023.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

BŪTISKĀKIE SASNIEGUMI 2022.GADĀ

35 stundu darba nedēļa

Ar 2022. gada 1. janvāri Dienesta nodarbinātajiem, kuru darbs saistīts ar īpašu risku un kuri šajā darbā ir nodarbināti ne mazāk kā 50% no normālā dienas vai nedēļas darba laika, noteikta 35 stundu darba nedēļa atbilstoši Darba likuma 131. panta trešajā daļā noteiktajam. Lai šo garantiju nodrošinātu ar 2022. gada 1. janvāri Dienestam tika piešķirts finansējums, t.sk. papildu 20 amata vietu izveidošanai.

Probācijas uzraudzība

2022. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi Krimināllikumā, kas paredz jauna pamatsoda – probācijas uzraudzība – ieviešanu kriminālsodu sistēmā un Dienestam tiek uzticēta jauna funkcija – uzraudzīt personas, kurām piemērots pamatsods – probācijas uzraudzība.

Plašāk: <https://likumi.lv/ta/id/319860-grozijumi-kriminallikuma>

Probācijas novērošana

2022. gada 16. jūnijā tika pieņemti grozījumi likumā "Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu". Tie paredz ieviest jaunu audzinoša rakstura piespiedu līdzekli – probācijas novērošana, kura izpildi ar 2023. gada 1. janvāri nodrošina Dienests. Probācijas novērošana ir bērna uzvedības uzraudzība un iesaistīšana viņa vecumam, psiholoģiskajām īpašībām un attīstības līmenim piemērotos sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas

pasākumos, un to var piemērot bērnam vecumā no 11 līdz 18 gadiem, ja bērns ir izdarījis Krimināllikumā paredzētu noziedzīgu nodarījumu. Šo audzinoša rakstura piespiedu līdzekli uzsāks piemērot no 2023. gada 1. janvāra.

Plašāk: <https://likumi.lv/ta/id/333442>

COVID-19 pandēmija

Dienests pakāpeniski ir atteicies no COVID-19 pandēmijas laikā noteiktajiem darbības ierobežojumiem un līdz pārskata gada beigām pilnā apmērā atjaunojis klātienes darbu ar probācijas klientiem, tai skaitā probācijas programmu īstenošanu.

2023.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Probācijas novērošana

Jāuzsāk jaunās Dienesta funkcijas – audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – probācijas novērošana – izpilde. Šim nolūkam jāturpina attīstīt nodarbināto profesionālā kapacitāte darbam ar šo probācijas klientu mērķgrupu, jāattīsta sadarbības tīkli, jāpiesaista dažādu jomu speciālisti šo bērnu individuālo vajadzību risināšanai, kā arī Dienestam jāattīsta savu resocializācijas līdzekļu klāsts un jāpielāgo informācijas sistēmas.

Eiropas sociālā fonda projekts "Resocializācijas pakalpojumu probācijas klientiem pilnveidošana un taisnīguma atjaunošanas pieeju attīstība, veicinot probācijas klientu aktīvu līdzdalību sabiedrības procesos un radot priekšnosacījumus viņu veiksmīgai iekļaušanai un nodarbināmībai"

Paredzēts, ka 2023. gadā tiks uzsākta Eiropas Sociālā fonda projekta īstenošana (pilns nosaukums: Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 4.3.4. specifiskā atbalsta mērķa "Sekmēt aktīvu iekļaušanu, lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas, nediskriminēšanu un aktīvu līdzdalību, kā arī uzlabotu nodarbināmību, jo īpaši attiecībā uz nelabvēlīgā situācijā esošām grupām" 4.3.4.6. pasākuma "Resocializācijas pakalpojumu probācijas klientiem pilnveidošana un taisnīguma atjaunošanas pieeju attīstība, veicinot probācijas klientu aktīvu līdzdalību sabiedrības procesos un radot priekšnosacījumus viņu veiksmīgai iekļaušanai un nodarbināmībai"). Tā mērķis ir nodrošināt Resocializācijas politikas pamatnostādņēs ietvertu rādītāju un uzdevumu sasniegšanu līdz 2027. gadam. Projekts ietvers apjomīgus darbinieku mācību pasākumus (t.sk. ikgadējas konferences speciālistu kopām), pētījumus, kas paredzēti darba efektivitātes novērtēšanai un uzlabošanai, atjaunojošā taisnīguma principa plašāku pielietošanu (brīvprātīgais darbs un plašas sabiedrības iesaiste), konsultāciju pakalpojumus probācijas klientu atbalstam un jaunu pieeju un metožu izstrādi, kā arī citus, uz drošāku un iekļaujošāku sabiedrību vērstus pasākumus.

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas projekts

2023. gadā Dienests piedalīsies Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas projekta īstenošanā kā vadošais partneris kopā ar sadarbības partneriem no Norvēģijas un Somijas. 2023. gada rudenī ir paredzētas divas pieredzes apmaiņas vizītes uz Norvēģijas Korekcijas dienestu, kā arī uz Somijas Veselības un labklājības institūtu un Somijas cietumu un probācijas dienestu. Vizītēs piedalīsies 8 Dienesta nodarbinātie. Galvenais projekta mērķis ir pieredzes un zināšanu apmaiņa starp valsts pārvaldes iestādēm, kā arī sadarbības veicināšana starp projektā iesaistītajām institūcijām no Somijas, Norvēģijas un Latvijas. Pieredzes un zināšanu apmaiņa starp Norvēģijas, Somijas un Latvijas iestādi veicinās institūciju attīstību un sekmēs nodarbināto profesionālo zināšanu un prasmju pilnveidi, tostarp darbā ar bērniem un jauniešiem.

E-lieta

2023. gadā tiks uzsākts E-lietas programmas 2. posms, kura īstenošanā būs iesaistītas: Tiesu administrācija, ieslodzījuma vietu pārvalde, Dienests, Latvijas Republikas prokuratūra un Juridiskās palīdzības administrācija. Apakšprojektu ietvaros (uzraudzību centralizēti nodrošinās Tiesu administrācija) plānoti pilnveidojumi katras institūcijas informācijas sistēmās, lai nodrošinātu un pilnveidotu tajās pieejamo datu apmaiņu kopīgajā elektronisko lietu glabātuvē, ieviestu koplietošanas risinājumu izmantošanas un attīstības aktivitātes, kā arī, lai nodrošinātu un nostiprinātu vienotu pieeju datu apmaiņā izmeklēšanas un tiesvedības procesu ietvaros, t. sk. pilnveidojot informācijas sistēmu biznesa funkcionalitāti.

Plānotās aktivitātes:

- Attīstīt Probācijas klientu uzskaites sistēmu "PLUS", uzlabojot, automatizējot un pilnveidojot darbības procesus. Dienesta funkciju nodrošināšanas ietvaros veicama "PLUS" pamatdarbības funkcionalitātes

pilnveide, integrācijas ar ārējiem reģistriem un datu apmaiņas ar E-lietas platformā savietoto sistēmu pilnveidojumi.

- Pilnveidot Probācijas klientu uzskaites sistēmas "PLUS" atbalsta risinājumus datu ievadei klientu apsekošanas procesā. Plānots ieviest klātienē apsekojumu moduli, kas nodrošinātu darbinieku mobilitāti, fiksējot klientu dzīves vietas vai darba vietas apsekojumus, laiku un vietu, tādējādi nodrošinot efektīvāku funkciju izpildi un caurspīdīgumu.
- Attīstīt Dienesta sniegtos elektroniskos pakalpojumus un paplašināt jauno pakalpojumu klāstu. Plānots attīstīt E-lietas programmas 1. posmā realizētos pakalpojumus (E-lietas portāla probācijas klienta, darba devēja un brīvprātīgo risinājumi) un izstrādāt jaunus pakalpojumus (klientu lietotne).
- Nodrošināt PLUS integrāciju ar E-lietas platformas koplietošanas risinājumu AVR, kas paaugstinās darba kvalitāti un padarīs Dienesta procesus caurspīdīgākus. Tas paredz iespēju izmantot audio datnes vai video sarunu ierakstus, ierasto aprakstu vietā, tai skaitā programmu kvalitātes monitorēšanai.